

# Kollel Yom Rishon

## Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

### "Recycling Torah ... Literally: Laws of Shaimos"

- |   |  |
|---|--|
| 1) Sefer Devarim, 12<br>דברים פרק יב                                    | 11) Orach Chaim, 154<br>שולחן ערוך אורח חיים סימן קנד סעיף ה                     |
| 2) Rashi, Devarim, 12<br>רש"י דברים פרק יב                              | 12) Shu"t Igrot Moshe, Yoreh Deah (2:137)<br>שו"ת אגרות משה חלק יו"ד ב' סימן קלז |
| 3) Masechet Makkot, 22a<br>תלמוד בבלי מסכת מכות דף כב עמוד א            | 13) Masechet Shabbat, 120b<br>תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכ עמוד ב                   |
| 4) Rambam, Hilchot Yesodei HaTorah, 6<br>רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ו  | 14) Shu"t Har Tzvi, Yoreh Deah, 231<br>שו"ת הר צבי יו"ד סימן רלא                 |
| 5) Yoreh Deah, 276<br>שולחן ערוך יורה דעה סימן רעו סעיף יג              | 15) Orach Chaim, 154<br>שולחן ערוך אורח חיים סימן קנד סעיף ג                     |
| 6) Shach, 276<br>ש"ך על שולחן ערוך יורה דעה סימן רעו סעיף יג            | 16) Shu"t Igrot Moshe, Yoreh Deah (1:173)<br>שו"ת אגרות משה חלק יו"ד א' סימן קעג |
| 7) Yoreh Deah, 276<br>שולחן ערוך יורה דעה סימן רעו                      | 17) Shu"t Minchat Yitzchak (9:62)<br>שו"ת מנחת יצחק חלק ט' סימן סב               |
| 8) Yechaveh Da'at, 78<br>שו"ת יחוה דעת חלק ג סימן עח                    | 18) Shu"t Igrot Moshe, Orach Chaim (4:38)<br>שו"ת אגרות משה חלק או"ח ד' סימן לח  |
| 9) Rambam, Hilchot Yesodei HaTorah, 6<br>רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ו  | 19) Shu"t Igrot Moshe, Orach Chaim (4:39)<br>שו"ת אגרות משה חלק או"ח ד' סימן לט  |
| 10) Rambam, Hilchot Yesodei HaTorah, 6<br>רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ו |  |

Rabbi Daniel Rapp

ה' אדר תשס"ו • 3/05/'06



A program of  
Yeshiva University's  
Center for the Jewish Future

## 1) דברים פרק יב

- (ב) אבד תאבדון את כל המקמות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן:  
(ג) ונתצתם את מזבחתם ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא:  
(ד) לא תעשון כן לה' אלקיכם:

## 2) רש"י דברים פרק יב

(ד) לא תעשון כן - להקטיר לשמים בכל מקום (פסוק ה), כי אם במקום אשר יבחר. דבר אחר ונתצתם את מזבחתם ואבדתם את שמם לא תעשון כן, אזהרה למוחק את השם ולנותץ אבן מן המזבח או מן העזרה. אמר רבי ישמעאל וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין את המזבחות, אלא שלא תעשו כמעשיהם, ויגרמו עונותיכם למקדש אבותיכם שיחרב:

## 3) תלמוד בבלי מסכת מכות דף כב עמוד א

ולייחשוב נמי המוחק את השם בהליכתו, ואזהרתיה מהכא: +דברים י"ב+ ואבדתם את שמם וגו' (ולא) [לא] תעשון כן לה' אלהיכם

## 4) רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ו

הלכה א כל המאבד שם מן השמות הקדושים הטהורים שנקרא בהם הקב"ה לוקה מן התורה, שהרי הוא אומר בעבודת כוכבים ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם.

הלכה ב

ושבעה שמות הם, השם הנכתב יו"ד ה"א וא"ו ה"א והוא השם המפורש, או הנכתב אדנ"י, וקל, אלוך, ואלקים, ואלקי, ושקי, וצבקות, כל המוחק אפילו אות אחת משבעה אלו לוקה.

## 5) שולחן ערוך יורה דעה סימן רעו סעיף יג

כלי שהיה כתוב עליו שם, קוצץ מקום השם, וגונוזו. הגה: ואסור לכתוב שם לכתחלה שלא בספר, דיוכל לבא לידי בזיון, ולכן נזהרין שלא לכתוב שם באיגרת. ויש נזהרין אפילו במלת שלום, שלא לגמור כתיבתו (מהרי"ל בשם התשב"ץ).

## 6) ש"ך על שולחן ערוך יורה דעה סימן רעו סעיף יג

טז אפי' במלת שלום כו' - ורוב העולם אין נזהרים בזה כך כתוב בתשובת הרא"ש כלל ג' סי' ט"ו דמותר,

## 7) שולחן ערוך יורה דעה סימן רעו

כתב אל מאלהים, יה מהשם, או שכתב שם יי, אינו נמחק. אבל שד משדי וצב מצבאות, נמחקים. הגה: וכן אד מאדני או אה מאהיה (ירושלמי פ"ק דמגילה). ויש מחמירין בזה (תוס' פ' שבועות העדות בשם ר"ח). והשם שכותבין בסדורין ב' יודין ואחד על גביהן, מותר למחקו אם הוא לצורך

## 8) שו"ת יחוה דעת חלק ג סימן עח

שאלה: האם מותר לכתוב ב"ה (ראשי תיבות בעזרת ה') בראש המכתבים ואגרות שלומים, או יש לחוש שמא ישליכום לאשפה, ונמצא שם ה' מוטל בבזיון?

בסיכום: מותר לכתוב ב"ה בראש המכתבים ואגרות שלומים. וכן נהגו שלומי אמוני ישראל, וטוב ונכון לעשות כן.

## 9) רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ו הלכה ה

שאר הכינויין שמשבחין בהן את הקב"ה כגון חנון ורחום הגדול הגבור והנורא הנאמן קנא וחזק וכיוצא בהן הרי הן כשאר כתבי הקדש ומותר למוחקן.

## 10) רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ו

אמורים בכתבי הקדש שכתבם ישראל בקדושה אבל אפיקורוס ישראל שכתב ספר תורה שורפין אותו עם האזכרות שבו, מפני שאינו מאמין בקדושת השם

## 11) שולחן ערוך אורח חיים סימן קנד סעיף ה

ס"ת שבלה, מניחין אותו בכלי חרס וגונזין אותו בקבר ת"ח, אפ"ל אינו אלא שונה הלכות ולא שימש ת"ח.

## 12) שו"ת אגרות משה חלק יו"ד ב' סימן קלז

בספרי המיסאנערן שיש בהם פסוקים ושמות, ובפירושי הרשעים על תנ"ך שנמצא גם פירושים נכונים וגם יש שנדפסו עם התנ"ך אם לשורפם או לגונזם ו' תמוז תשכ"ה. מע"כ ידידי מהר"ר יעקב דרדק שליט"א.

הנה בדבר ספרי המיסאנערן הרשעים שכתוב שם פסוקים וגם שמות השי"ת, כבר בארתי בתשובה בחיו"ד שמה שיש לדון אף שהוא דין מפורש בשבת דף קט"ז ובגיטין דף מ"ה שס"ת שכתבו מין ישרף

## 13) תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכ עמוד ב

דתניא: הרי שהיה שם כתוב לו על בשרו - הרי זה לא ירחוץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום הטינופת. נזדמנה לו טבילה של מצוה - כורך עליה גמי ויורד וטובל. רבי יוסי אומר: לעולם יורד וטובל כדרכו, ובלבד שלא ישפוף! - שאני התם דאמר קרא +דברים יב+ ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם, עשייה הוא דאסור, גרמא - שרי.

## 14) שו"ת הר צבי יו"ד סימן רלא

ולהלכה נראה שאפילו אם נימא שבמחיקת השם ע"י גרמא יש איסור דרבנן, מ"מ בספר המשניות דאזכרות ליכא וגם המאבדו בידים אינו אלא איסור דרבנן, לכן ע"י גרמא גם איסור דרבנן ליכא. וכן משמע בפמ"ג או"ח

## 15) שולחן ערוך אורח חיים סימן קנד סעיף ג

תשמישי קדושה, כגון: תיק של ספרים ומזוזות, ורצועות תפילין, וארגז שנותנין בו ס"ת או חומש וכסא שנותנין עליו ס"ת, ווילון שתולין לפני ההיכל, יש בהן קדושה וצריך לגנון. הגה: ודוקא הדבר שמניחין בהן דבר הקדושה בעצמו לפעמים, או שנעשית לכבוד כגון המכסה שעל הקרשים של הספרים, אבל אותו מכסה שהוא לשמור אותו מכסה שעל הקרשים, לא מיקרי תשמיש, דהוי תשמיש דתשמיש, וכל כיוצא בזה.

## 16) שו"ת אגרות משה חלק יו"ד א' סימן קעג

ובדבר למחוק ולכתוב דבר אחר אף שלא ידוע לי איסור ברור כי אין שם אותיות ומה שיגרום שלא ישמעו משם ודאי אינו כלום כי אין בזה שום מעלה שישמעו הפסוקים משם. ואף מה שכתוב ברעקארד שעל וויקט ראלע /פטיפון/ אף שיש שם איזה בעין נמי אינם אותיות ואין שום חשיבות שיהיו שם. מ"מ למעשה אולי אין למחוק שנראה כמחיקת השם.

## 17) שו"ת מנחת יצחק חלק ט' סימן סב

וע"ד מש"כ ביו"ד (סי' רע"ו סעי' י"ג) דיש נזהרים אפילו במלת שלו' שלא לגמור כתיבתו ובפת"ש שם מביא מקילים היכא שאינו מכוון רק לסיפור דברים, ונסתפק כמ"ע אם מותר לכתוב רחוב ישעי' או צריך שלא לגמור כתיבתו. וגם מסתפק אם מותר לכתוב בקונטרס חד"ת שם קודש בקוין בין האותיות או צריך שלא לגמור הכתיבה.

הנה בנוגע למש"כ דיש נזהרין וכו', עי' בשד"ח (קונטרס באר בשדה) מה שהאריכו כמה גדולי האחרונים בענינים כאלו, ושם (מכתב ז') כתב דבאמת אנו רואין דרוב העולם נזהרין וכותבין יהודא באלף וכן כת"ר נזהר חותם חזקיא באלף ובשם אלי' חותמין אליאו או אלי' ברשימה, אמנם נראה וכו'

## 18) שו"ת אגרות משה חלק או"ח ד' סימן לח

ס"ת שבלה אם מותר להחזיקו במקום מכובד בביהכ"נ ג' סיון תשכ"ט מע"כ חתני כבני אהובי הרה"ג מהר"ר משה דוד שליט"א.  
בדבר ס"ת שבלה כשרוצים להחזיקו במקום מכובד בביהכ"נ אם רשאים או שצריכים דוקא לגונזו בקרקע, יפה הורית שליכא שום חסרון כשיחזיקוהו במקום מכובד, ואולי עוד עדיף כדכתבת

## 19) שו"ת אגרות משה חלק או"ח ד' סימן לט

ספרי קודש נדפסים שבלו אם מותר לתיתם לכלים שלוקחים אותם משם וטוחנים אותם ומוחקים אותם לעשות נייר חדש ולענין מעשה הוא ברור אצלי כמו שכתבתי ויש לאסור בחומשים וספרי תנ"ך שבהם נמצאים שמות וכן סידורים מאלו שמדפיסים בשמות ממש, אבל מהספרים שבתורה שבע"פ שהם משניות וגמ' משני התלמודים וכל ספרי רבותינו הראשונים והאחרונים והספרים הנדפסים מחכמי הזמן וכל הירחונים כשנקרעו ולא שייך שילמדו ויעיינו בהם ואף ששייך שילמדו בהם לפעמים אך ברור שלא ילמדו ולא יעיינו בהם כאיזה דפים שלמים נמי מותר. אבל לעשות כן למעשה תדבר בזה עם עוד גדולי פוסקים בא"י וגם מגדולי ראשי ישיבה וגם עם גדולי תורה והוראה מעדה החרדית ומהספרדים. והנני זקנך, אוהבך בלונ"ג, משה פיינשטיין.